СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 16. червня 1931. VOL. XXXIX. No. 138. Jersey City, N. J., Tuesday, 16, 1931. THREE CENTS.

10-ЛІТНІЙ ПЛЯН ДЛЯ УСТАЛЕННЯ ПРОМИСЛУ

КРАЄВА ГОРОЖАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРИЙМАЄ ПЛЯН ВОЛА.

НЮ ЙОРК. — Краєва Горожанська Федерація вислала до провідників американських промислів листа, в котрім радить їм усталити промисли й роботу дорогою 10-літнього плянування продукції.

З подібним пляном виступав уже Вол, один з провідників американських робітничих юній.

Лист каже, що нині промисли Америки знаходяться у стані хаосу. Щоби їх вивести з хаосу, треба докладного плянування економічного життя. Хаотична продукція й розділ добра спричинює хронічні кризи, безробіття й руїну.

Лист виходить з заложення, що плянуванням економічного життя можна зарадити недостачам теперішнього економічного життя та побити Росію, котрої 5-літній плян мусить скінчитися катастрофою для краю.

ЗІ СТРАЙКУ В МЯГКО-ВУГІЛЬНІМ ПРОМИСЛІ.

ПИТСБУРГ, ПА. — Страйк робітників копалень мягкого вугля, що почався на початку цього місяця, поширюється постепенно поза межі цього стейту. Він уже обхопив кілька копалень у повіті Гарисон, в стейті Вест Вірджінії, та повіти Джеферсон і Белмонт, у стейті Огайо.

Тимчасом власники копалень спроваджують сюди все більше й більше війська. В повіті Белмонт, Огайо, велика маса робітників, числяча кілька тисяч осіб, зібралася під тюрмою в Ст. Клервил та домагалася випущення на волю 11 страйкарів, арештованих під закидом заворушення публичного спокою.

Виконавчий уряд майнерської юнії вислав до президента Гувера письмо з домаганням скликання конференції юнії й підприємців. Такої самої конференції будуть домагатися федеральні дослідники, що тепер їздять по околицях, діткнених страйком.

У Ділонвейл, коло Стюбенвил, Огайо, підложено динаміт під дім майнера. В домі жив робітник Малин з родиною, котрий працював у копальні мимо страйку. Ніхто з родини не був ушкоджений.

ВЖЕ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО СЛІДУЮЧИХ ПРЕЗИДІЯЛЬНИХ ВИБОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Подорож президента Гувера по середньо-західних стейтах цього літа вважають загально приготуванням його до слідуючої кандидатури на уряд президента в 1932 році.

Демократична партія теж приготовляється. Слідна передовсім жива діяльність довкола особи Рузвелта, теперішнього ґубернатора стейту Ню Йорк.

„ҐЕНҐСТЕР" АЛ КАПОН ГОТОВ ЗЛОЖИТИ УРЯДОВИ 4 МІЛЮНИ ПОДАТКУ.

ВАШИНҐТОН.—Провідник шикаґовських ґенґстерів, „Скарфейс Ал" Капон, заявив, що він готов заплатити федеральному урядови 4 міліони долярів як незаплачений податок, якщо уряд згодиться не ставити його на суд.

Уряд відкинув цю пропозицію, бо вважає судження „ґенґменів" одним з найліпших способів боротьби проти бандитизму в Злучених Державах.

ПЕРША НЕЩАСНА ПРИГОДА ПІДВОДНОЇ ЛОДКИ В ДОРОЗІ ДО БІГУНА.

НЮ ЙОРК. — Субмарина „Нотилос", яку анґлійський подорожний Гюберт Вилкинс дістав від американського уряду та прилагодив для подорожі попід леди північного бігуна, вже стрінулася зі своєю першою пригодою. Ледви лодка виплинула на повне море, а вже в лодці показалися великі недостачі в машинерії й радіових апаратах. Невелика буря попсула машинерію так, що залога просила кораблів о допомогу. Надплинули воєнні кораблі та затягнули „Нотилоса" назад до нюйорського порту. Всі моряки вратовані.

БОРОТЬБА ЗА ДОВІЗ ДЕРЕВА ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Димитрій Боґомолов, нині радник большевицької місії в Лондоні, а колись большевицький представник у Польщі, говорив на радіо з Женеви про боротьбу за довіз дерева до Америки.

Говорив він, що проти довозу виступає в Америці деревний трост. До аґітації вживає він буцімто неправдавих фактів, що для рубання й вивозу дерева в Росії большевицький уряд уживає примусових робітників. Він говорив також, що американські кореспонденти можуть про це самі свобідно переконатися.

„Ню Йорк Таймс", подаючи заяву Боґомолова, додає від себе, що заява не годиться з фактами. Про те, що большевицький уряд уживає до рубання ліса арештантів, писали американські кореспонденти, але їх кореспонденції большевицький уряд конфіскував або свідомо перекручував. „Таймс" наводить виразно, які уступи большевики сконфіскували, а які уступи перекручували в кореспонденції Вейлса.

UKRAINIAN WOMEN-DEPUTY'S INTERVIEW WITH THE "MANCHESTER GUARDIAN"

Mme. Rudnycka Comments on Ukrainian Case in Geneva. Unsatisfactory Position.

(From our Special Correspondent.)

London, Wednesday.

A Ukrainian member of the Polish Parliament now in London, Mme. Milena Rudnycka, has discussed with a representative of the "Manchester Guardian" the Ukrainian minority question in the light of the action of the Committee of Three at Geneva a week ago. The Committee of Three, it will be recalled, issued a communiqué announcing that it was adjourning the examination of the Ukrainian petitions because it was hopeful, in view of "certain information" received from the Polish representative, that an internal settlement of the question was now possible. That was interpreted at Geneva at the time as meaning that Poland was prepared to make certain concessions to the Ukrainians, notably to waive her demand that the Ukrainians should withdraw their petitions from the League.

It will be seen from the remarks of the Ukrainian member that the Ukrainians, rightly or wrongly, do not share the Committee of Three's belief that any internal settlement of the question is possible that is at the same time just to the Ukrainian minority. Therefore they think it imperative that the question shall be put on the agenda for the next League Council meeting in September.

Comparison with Silesia.

"We can hadly be expected to be pleased with the action of the Committee of Three," said the Ukrainian visitor, "since we expected that there would be open condemnation of the 'pacification' as a breach of the minority treaties. Just compare the treatment of the Ukrainian minority with the treatment of the German minority in Upper Silesia. The German minority in Upper Silesia had infinitely less to complain of than we had, but thir case was taken before the Council in January and a report peremptorily demanded and secured from the Polish Government on the matter. We regret very much that all the Committee of Three can do is to refer the Ukrainian case to the arbitrament of the Polish Government, the very authors of the brutalities complained of.

"We do not believe that the step will lead to any solution. It is likely to lead only to the side-tracking of the question, especially as there has been no change whatever in the Polish Government since the 'pacification' was carried out last autumn. The Polish Government have not only refused all compensation for the destruction of property and offences against individuals, but the majority have voted the justification of their action.

"Our one hope now is that our case will be brought before the League Council in September. Our people might then feel that there was some guarantee that we should have justice. The Polish Government, according to the statement of the Committee of Three, have made promises. At the League Council we should have it revealed what those promises amount to. Moreover, it would tranquillise our people.

The Polish Conditions.

"Of course, the truth is that the Poles are very unwilling that the outrages shall be treated as an international concern. One of the leaders of the Government party in the Polish Parliament, M. Holowko, actually told us in Ferbuarry in the Committee for Foreign Affairs that if we went to Geneva we had nothing to hope from the Polish Government. Another proof of the Polish Government's unwillingness to allow the question to be treated as an international affair is the condition they prescribed before entering into negotiations with us — namely, that we should withdraw our petitions to the League and make a public demonstration of loyalty to the Polish Government. That was in March. We broke off the negotiations on learning of these conditions.

"It is hinted that negotiations are nevertheless goin on, but, if they are, all I can say is they are not being conducted with the representatives of the Ukraine in Parliament, who alone have the right to speak for the Ukrainian people.

"I would not have anyone think that I am aiming any criticism at Mr. Henderson himself. Far from it. We are grateful to him for his past handling of the question, and we have faith that he will not rest until a just settlement has been reached."

(The Manchester Guardian, Thursday, June 4, 1931.)

СЕРАФИНЦІ ПРИЗНАНІ ПОЛЬЩІ.

Ми писали свого часу, що Черемош відділив частину громади Серафинці від Галичини й прилучив до Буковини. Серафинчани зжилися з цим уже й купили собі поля на вашківськім. Колиж прийшла чутка, що їх хочуть прилучити назад до Польщі, боронилися вони руками й ногами проти цього, бо більша часть їх маєтків лишалася по цьому боці Черемоша. Та мимо всяких протестів не уникнули Серафинці своєї судьби. Мішана польсько-румунська комісія признала Серафинці Польщі, аж до потічка Банилівки; за те прилучено до Вашківців на польському боці однаково завелику територію. Серафинчани в розпуці. З одного боку Черемош, з другого польсько-румунський кордон. У разі повени грозить Серафинчанам смерть. Правительство дало 20 днів часу Серафинчанам, аби вони рішилися, куди хочуть належати.

ПРОДАВ ПАМЯТНИК ЖИГМОНТА І ПІДМІСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

У Варшаві перед окружним карним судом іде розправа проти Альф. Шимана, обвинуваченого в тому, що якомусь Кубякові продав... памятник Жигмонта на Замковій площі та підміську залізницю Варшава-Ізабелін. Кубяк наняв був робітників, які розкручували шини, а він їх опісля продавав.

ПРАВО МАТІРНОЇ МОВИ В АФРИЦІ.

Під цю пору відбувається в Парижи вистава французьких кольоніяльних країв. Міжнародний інститут для африканських мов і культур приняв на своїм останнім засіданню ухвалу, яка не дуже на руку Французам, якраз у часі вистави. В принятій ухвалі кажеться дослівно: „В сьогоднішнім вихованню є загально признаною засадою, що дитину треба вчити в її матірній мові, а це право не повинноси забирати африканській дитині. Не треба скривати, що виховання в туземських мовах звязане в деяких випадках з трудноцами, але досвід у ріжних частях Африки навчив, що їх можна поконати і що користь далеко більша, ніж коли діти вчаться в чужій мові".

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД НА СТАЦІЮ.

На залізничу стацію Кошитови, що лежить на шляху Миcловіце - Осьвенцім, напало трох бандитів, стероризували службовиків і зрабували з каси 200 золотих. Напасники втікли в невідомім напрямі.

СМЕРТЬ „КОРОЛЯ СКРИПАКІВ".

В Брукселі помер один з найзамітніших скрипаків-віртуозів, Евген Ісей. Він був теж композитором. В Европі та Америці музичний світ вважав йог довший час за „короля скрипаків". Ісей був Бельгійцем. Помер у 72 році життя.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ СТУДЕНТА КОМУНІСТА.

З Білостоку до Вильна везла поліція поїздом 21-літнього студента-комуніста Самуеля Піроцького, засудженого на 6 літ тюрми. За стацією Орона арештований вискочив нагло крізь вікно і впав під колеса поїзду. Поїзд обтяв йому обі ноги. Задержали поїзд і тяжко раненого студента всадили знову до ваґону. Він жив ще кілька хвилин.

ОРИҐІНАЛЬНІ РЕКЛЯМИ.

Турецький державний монополь виставив на одній з публичних площ у Царгороді циґаро, яке одушевляє і любителів і ворогів тютюну. Є воно зроблене з найкращих родів тютюнового листя, довге 60 стіп, грубе 3 стопи, а працювало над ним 17 робітників два тижні. Циґаро це має бути рекламою рідного тютюнового промислу.

Також Гельсінґфорс, столиця гумового промислу, старається за всяку ціну зацікавити світ своїм ґумовим виробництвом і вживає до цього оріґінальної реклями. Одна з гельсінґфорських фабрик зробила ґумовий кальош, у якого нутрі може поміститися одноповерховий будинок або 600 осіб. Велитня-кальоша умістили на спеціяльному рештованню. Важить він 4,000 фунтів, а до його виробу зужито 6 тон ґумових відпадків. З цього одного кальоша можна би сфабрикувати 9,000 пар звичайних кальошів.

УКРАЇНСЬКА ПОСОЛКА МІЛЄНА РУДНИЦЬКА В ЛОНДОНІ

ГОВОРИТЬ, ЩО НЕМА НАДІЇ НА ПОЛАГОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ В ПОЛЬЩІ БЕЗ ВТРУЧАННЯ МІЖНАРОДНІХ ЧИННИКІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Перебуваюча тут українська посолка до варшавського сойму, Мілена Рудницька, мала розмову з кореспондентом ґазети „Манчестер Ґардієн" зприводу рішення Комітету Трох Ліґи Націй відрочити розгляд українських петицій до Ліґи. Як відомо, Комісія Трох мотивувала своє відрочення тим, що Польща дала їй докази можливости полагодження українсько-польського непорозуміння без втручання міжнародних чинників. В колах Ліґи думають, що Польща готова дати Українцям певні концесії, щоб нарешті порозумітися з ними.

Посолка М. Рудницька катеґорично заявляє, що сподіванки Ліґи Націй на можливість порозуміння між Поляками й Українцями без її втручання не мають підстав, а тому справа українських зажалень має конечно прийти на розгляд Ліґи Націй у вересні біжучого року. Українці не задоволені рішенням Комісії Трох, бо вони сподівалися, що „пацифікація" буде засуджена Ліґою, яко порушення міжнародніх договорів про права національних меншин.

Справа становища німецької меншости в Горішньому Шлеську була розглянена ще в січні й Польща дістала нагану за своє поведення супроти Німців. Українська справа перейшла до Комісії Трох, яка має звертатися за поясненням до тієї польської влади, що сама переводила „пацифікацію". Польське правительство відмовилося від всяких компензацій за матеріяльні та моральні шкоди, які пацифікація спричинила Українцям, а більшість польського парляменту одобрила поведення уряду.

Українці все таки певні, що їх справа нарешті прийде на розгляд Ліґи Націй, не зважаючи на те, що польський уряд може й поробив у Лізі ріжні обіцянки. Та ці обіцянки не будуть виконані. Польща дуже не бажає, щоби справа становища меншин у ній стала міжнародньою справою. Лідер урядового бльоку, Голувко, свого часу отверто заявив, що коли Українці звернуться до Женеви, то їм нема чого чекати від Польщі полекш. Щоб показати світови, що справа українсько-польських відносин є внутрішньою справою Польщі, польські кола почали були в березні переговори з Українцями, вимагаючи передовсім, щоб Українці відтягнули свої зажалення з Ліґи Націй. Українці, звичайно, це відкинули й переговори розбилися.

Можливо, що тепер якісь переговори між Українцями та польським урядом переводяться, але вони ведуться невідповідальними українськими чинниками й особами, які не мають права говорити в імени українського народу.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Сюди дісталося кілька нелеґальних розкидок, що були розкидані в червоноармійським касарнях в Одесі. В цих розкидках подаються відомости про розстріл селян спеціяльними чекістськими військами, переведений в ольвіопольській (Першотравневій) вязниці.

В цій вязниці сиділо 800 українських селян, які противилися відібранню їх господарств для колективізації. Їх призначувалося до відправки в концентраційні табори в Сибірі та на північ. Арештовані селяни запротестували проти недостачі харчів й непридатности їх до їдження.

Відділи чекістів вгамували арештованих, застріливши 18 і 31 тяжко поранивши. Після того була зроблена поспішна відсилка на північ арештованих селян.

ЗАГИНУЛО 400 ПАСАЖИРІВ НА ЕКСКУРСІЙНІМ ПАРОПЛАВІ.

СЕН НАЗАР (Франція).—На екскурсійнім пароплаві, що плив недалеко західного берега Франції, загинуло від 350 до 400 мущин, жінок і дітей. Пароплав перекинула страшна буря, що схопилася нагло, коли він вертався з морської прогульки.

Вратувалося лише 7 осіб з усього числа бувших на пароплаві людей. Корабель потонув недалеко берега, але через страшенну бурю й хвилі годі було дати йому допомогу з берега.

АМЕРИКАНЦІ НЕ ІДУТЬ ДО ЕВРОПИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Корабельні компанії мають величезні втрати, особливо на великих кораблях, які плавають між Америкою й Европою. Всі кораблі заповнені пасажирами лише на половину, а в багатьох випадках число пасажирів тепер навіть менше, ніж воно було в зимі.

Те, що так сильно зменшилася поїздка Американців на літо до Европи проти попередніх років, завдасть велику матеріяльну шкоду не лише пароходним компаніям, але й тим підприємствам та населенню, що мали заробіток з туристів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗБИВАТИ, А НЕ НАКЛАДАТИ КАЙДАНИ

Українські землі під Польщею, а точніше Галичина, знайшлися тепер по „пацифікації" й комунікаті Комітету Трох у положенні, яке вимагає великої обережности, коли ходить про вигладжування українсько-польського конфлікту. Ліга Націй напирає на те, щоби цей конфлікт був полагоджений шляхом українсько-польських пертрактацій, бо вона установлена на те, щоби годити народи і держави.

Але інша річ, як треба глядіти на ту справу нам, Українцям. В першу чергу треба знати навіть тим, що є склонні до угоди, що Польща не дасть таких концесій, які уможливилиб якесь українсько-польське порозуміння. А як би і дала, то своїх обіцянок не додержить. Отже всяке полагодження українсько-польського конфлікту шляхом пертрактацій внутрі Польщі не принесе українському народови ніяких реальних користей, а тільки зведе нашу справу до внутрішньої справи Польщі. Тому, коли вже маємо видирати від Польщі якісь концесії, котрі є нам загарантовані міжнародніми договорами, то треба цього вимагати на міжнародній арені, себто на терені Ліґи Націй.

Внутрі Польщі ми повинні держатися цеї тактики, якої держиться тепер німецький нарід, обтяжений репараціями. Німці мають свою державу і скидають з себе економічне ярмо, наложене версальським договором. А ми мусимо скидати з себе ще й ярмо національно-територіяльного поневолення. Німеччина виказує з кождим днем чимраз виразніше, що вона не є всилі видержати наложених на неї економічних тягарів. І тому кождий день приносить нам відомости про німецькі демонстрації, про всенародній німецький протест, про потрясення німецької держави і про пролиту німецьку кров, яка бунтується проти наложеного на неї економічно-фінансового ярма.

Німці ідуть отже отверто розбивати наложені кайдани, доказуючи, що не можуть їх довше носити. І ми на українських землях під Польщею мусимо йти тим самим шляхом. Світ мусить чути, що й нам перебралася вже мірка терпеливости, що ми вже не годні довше терпіти, що наш провід може втратити контролю над масами, як її зачинають тратити німецькі провідники. А тим шляхом дійдемо скорше принаймні до облекшення нашого положення під Польщею, ніж угодовим накладуванням з Польщею.

Іван Беркут.

ОСТАННІ ОКОПИ УГОДОВСТВА

—o—

(Допись з краю).

І. УГОДОВСТВО КОЛИСЬ.

Як не дивно буде виглядати се вам за морем, а все се правдиве, що пацифікація була немов би дощем для угодового посіву серед українського народа під Польщею.

Зерна того посіву, як вам відомо, кинені були в українську землю вже давно. Зараз по заняттю Західньої України польськими військами повстали сівачі сеї угоди; Яцків, Твердохліб, Лаврук, Данилович. На диво декому, вийшли вони з кругів радикальної партії, себто тої партії, що була в нашій історії справді першою партією в европейському розумінню, що голосила в своїй програмі основне, до самого коріння поборювання лиха та зачисляла між своїми основниками таких людей, як Драгоманів, Павлик і Франко. Від Франка до Твердохліба здається далека дорога, але її радикали, які від основання національно - демократичної партії перемінилися в цевного роду опозицію сеї нової партії, яка не зобовязана до ніякої роботи, а тільки до критики, перейшли дуже скоро.

З радикальної партії гнилець угодовства перекинувся в національно-демократичну партію, що тоді, задивившися на Росіян, серед яких кожна партія трудова й революційна називалася трудовою партією. Трутом, що розносив цей гнилець, був сам дійсний голова партії, д-р Володимир Бачинський. Д-р Бачинський і гуртуючіся довкола нього політики в краю не признавали ґрупи Петрушевича у Відні за уряд, закидали йому диктаторство, голосили, що край мусить провадити свою політику, що Петрушевич краєвих умов не знає та й не повинен у них мішатися. Не край, казав д-р Бачинський, має слухати д-ра Петрушевича, але д-р Петрушевич має слухати краю та робити те, що йому з краю скажуть політики на місци. Д-р Бачинський голосив, що політики повинні кермуватися реальними умовами та достроювати свою діяльність не до програми, а до реальних умовин. Він був реальним політиком, він казав, а реальна політика казала йому, що українському народови нема що ждати скорого визволення з польської неволі. Поляки сильніщі тепер і будуть ще на довгі роки, і тому з ними треба годитися, та старатися угодою добитися скільки можна найбільше для спокійного мирного життя.

Та український народ не вірив у те, що Поляки хочуть згоди, бо Українці мали кождого дня докази, що не до згоди з Українцями йдуть Поляки, а до повного знищення українського народа. Се видно було й з того, що ґрупа д-ра Бачинського не мала ніякої явної пропозиції від Поляків для ведення угодових переговорів, а д-р Бачинський конферував вічно з поліційними комісарами, воєводами й іншими ріжними підрядними урядовцями, і то все тайно. Кожда така конференція оберталася не коло основних питань відношення польського уряду до Українців, але коло ріжних дрібних уступок для Бачинського та його приятелів. Сі переговори скомпромітували українських угодовців. Тоді навіть найбільше угодово настроєні особи відпекалися від д-ра Бачинського та зложили на нього всю вину за ті безплодні пертрактації.

На сі угодові переговори напала зараз ґрупа Петрушевича на еміґрації. В краю проти неї виступили радикали, яким переговори д-ра Бачинського дали нагоду зрегабілітувати свою партію з ганьби й занепаду, в який ся партія попала через те, що з тої партії вийшли такі угодовці, як Твердохліб, Яцків, Лаврук, Данилович. Хоча національно-демократична партія (яка з трудової партії перемінилася на Обєднання Національно - Демократичних Орґанізацій, або коротко УНДО) відхрещувалася всіми способами від угодовства, складаючи за нього вину на ґрупку д-ра Бачинського, мимо сього радикали не давали партії передиху. Вони все пригадували народови угодовство д-ра Бачинського, думаючи в сей спосіб затерти славу радикального угодовства Твердохліба й Ко. Коли галицькі Українці перестали нарешті бойкотувати вибори до польського сойму та українські партії виступили до виборів, то радикали цілу виборчу кампанію переводили під кличем: Голосуйте на радикалів, бо УНДО угодове й зрадить Українців Полякам.

Хоча ся аґітація, як пізніше показалося, була чистим політичним маневром, або, як ви там в Америці називаєте „блофом", то все таки вона зріст угодовства здержала, бо радикальна партія по таких заявах на угоду йти не могла, а трудова партія не могла йти зі страху перед зростом радикальної партії. Щоби покласти конець радикальній аґітації про угодовство УНДА, його провідник д-р Дмитро Левицький, зложив у соймі врочисту заяву, що УНДО стоїть на становищи української державности. Се підреперувало партію в очах народа, скомпромітувало радикальну аґітацію, але не вбило угодовських течій, які як існували давно, так існують далі. Не виступили вони однак явно, бо боялися, що за ними ніхто не стане, що їх заходів відцураються навіть ті, які їх пішлють на переговори, або що навіть котрогось з них може стрінути доля Твердохліба.*) До того український народ був тоді в тяжкому, майже безнадійному стані, отже Поляки не сумнівалися, що їм удасться Українців зовсім зломити й спольонізувати, та з ніякими підшептами до угоди не виступали.

Як закінчилися явно надії на неможливість якогось порозуміння з Поляками, українська інтеліґенція кинулася будувати економічне й просвітне життя українського народа під Польщею. За короткий час вони вспіли показати здобутки, які дали їм заохоту до дальшої роботи. Поляки підняли алярм, кликали уряд до нищення українських просвітних, економічних і спортових орґанізацій. Уряд нищив, безпощадно, але на місце кождої розвязаної вставали нові.

Коли по українських кооперативах, читальнях і Січах та Лугах ішла така горячкова робота, українські політики „робили політику", але з тої політики українському народови нічого не приходило. Українські ґазети старим звичаєм писали про становище клюбу в сій або онтій справі, про промову сього та онтого посла, і писали се все на першому місці, тоді як люди вже давно чули, що не у Варшаві робиться українська політика, але на українському селі й в українському місті. І українське село чуло, що коли йому буде дана можність попрацювати так ще кілька літ, воно зовсім стане на ноги власними силами. І місто теж почало думати, що таке саме можливе й щодо нього, — без співучасти Варшави.

Політичні партії не були з того вдоволені. Вони думають, що політика народна се тільки вибори, мандати, промови в парляменті, коншахти. Як наростали інші українські орґанізації економічні, освітні й спортові, то посли й інші політики дивилися на них завидющим оком. Вони нарікали в розмовах, що це відтягає увагу народа від важних справ у Варшаві. У Варшаві ділялися важні справи і цього ніхто не перечив; тільки що не у Варшаві був осередок тяжкости, а в краю, в місті й на селі. Найкращим висловом сеї „політики" фахових політиків, а властиво політиканства, були безупинні випади „політиканів" на культурні, господарські й спортові інституції. Через те, що кооперативні, освітні й спортові робітники серед загальної байдужности до такої „політики" відносилися з найбільшими симпатіями до УНДА, то органи УНДА толерували ще яко-тако ті установи, а радикальні й клерикальні органи нищили їх безпощадно.

На весну 1930 року здавалося нам, що угодовство вже зовсім прибито. Українські кооперативні та культурні інституції стояли вже як не міцно на ногах, то в усякому разі так, що була надія, що вони незадовго станутъ на ноги. Ні „провідні політики" в соймі нічого не добилися, ні радикальна опозиція, що кождого дня сходилася в каварні на „партію", нічого не могла розумніщого придумати. Сойм польський стратив вплив у польській політиці. Він самий навіть боровся зі смертю, яку могли йому зробити „полковники" кождої хвилі, коли їм подобалося би. Взагалі політика в Польщі перестала існувати. Всю політику робить тільки один „дзядзьо". Про якусь угоду з урядом не можуть говорити навіть Поляки, не то якісь там „мнейшосці".

Нема нічого дивного, що серед таких умов прояв угодовства майже зовсім не було видно. Здавалося, що український народ уже перестав покладати якінебудь надії на польську ласку та жде спасення тільки від себе самого. Здавалося, що український селянин, а з ним і цілий нарід, станув на тяжку, але тверду дорогу поступу.

Але прийшли події, котрі показали, яка хибна була така оцінка ситуації.

(Далі буде).

*) Твердохлі, угодовий радикал, загинув з рук якогось українського революціонера підчас виборів до польського сойму. — Ред.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БОСТОН, МАСС.

На охорону дітей.

Яко писанку на українське краєве Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові, на заклик о. Желехівського на Великдень після богослуження зібрала п. К. Гринюк $10.

В цей самий день зібрано в Сейлем, Масс., на це саме товариство $5. Передше було проголошено в „Свободі" $16 на цю саму ціль. Отже разом вислано чеком через Обєднання $31.

о. И. Желехівський.

РАЧЕСТЕР, Н. И.

На політичних вязнів.

На забаві в Івана Матковського дня 27. квітня с. р. зібрано жертву в сумі $9 на політичних вязнів у Галичині.

Жертви зложили слідуючі: І. Нищук $2; по $1: А. Пінковський, І. Теребушка, М. Рудий, А. Росоловський, І. Матковський, Я. Дмитрів і Олена Перчик. — Разом $9.

Пересилаємо ту скромну жертву й закликаємо Українців, щоби при всякій нагоді не забували за тих наших братів, які сидять по ляцьких тюрмах.

Гроші вислано через Обєднання.

Переслав **Яким Дмитрів.**

В. Будзиновський.

ГРОМАДСЬКИЙ ПАСТУХ

Оповідання.

(4)

— Жартуєш. Таких тут нема.

— Хіба ви не знаєте, що в нашім селі є аж шість таких господарів, що злости до вас не мають, бо податки платять точно. Грабіжника не бояться і не мають причини ненавидіти його. Я семий, що до вас не має злости, бо я цілком неоподаткований і вас також не боюся. Саме ті шість, що вас не бояться, зійшлися в отсій крайній хаті. І я йду туди. Як приведу вас, всі будуть раді.

Голодний ґрабіжник не довго надумувався. В хаті, до якої Сень запросив його, вже було шість господарів. На столі стояла миска сира, хліб, сіль, фляшка горівки і чарка. Господарі дуже щиро трактували гостя, доливаючи разураз до чарки і підсуваючи її йому. В міру, як горівка у фляшці опадала, меншало також товариство в хаті. Виходив один хлоп по однім і щезав. Лишився тільки Сень з грабіжником. У фляшці ще було троха горівки. Сень встав і промовив:

— Люди вже потомилися і пішли спати. Лиш ми два ще держимося крепко.

— Я маю сильну голову і богато видержу, — екзекутник відповів, ледви держачися на ногах.

— Може би ми випили решту і також пішли?

— Випиймо! Я просто відси піду до міста.

Сень налляв до чарки і подав гостеви. Гість випив і поставив чарку на столі

— Тепер я ще дам вам на дорогу, — Сень сказав і замахнувшися, так вгатив гостя пястуком в лице, що йому з рота бухнула кров. Сень вдарив ще раз. Грабіжник впав на землю і виплював два зуби. Сень став свою жертву молотити, куди попало. Коли пястуки вже зболіли його, помастив кровю побитого кант лавки і поклався на землю плечима до своєї жертви. Вхопив грабіжника руками поза свої плечі і разом з ним обернувся так, що сам лежав на своїм череві, грабіжник на нім. Грабіжник не міг встати, ані взагалі злізти з Сеня, бо пастух цупко держав його. Сам Сень став кричати:

— Ґвалту, ратуйте! Люди, ратуйте!

Ледви Сень крикнув, до хати вскочив один хлоп, за ним другий, третий. Прийшли всі шість. Сень далі ревів:

— Ратуйте, бо вбе мене!

Хлопи прискочили до них і на силу розділили. Один хлоп спитав грабіжника:

— Защо ви нашого пастуха так били?

Грабіжник, що вже витверезився, крикнув:

— Я його бив?! Я ні разу не вдарив його. То він мене непився. Сам не знаю, за що, бо я у нього цілком не був, нічого не заграбив.

— Відки на лавці взялася кров? — спитав один з господарів.

Пастух відповів:

— Був такий пяний, що не годен був просто стояти на ногах. Як замахнувся на мене, то впав, і зубами вдарив у кант лавки.

— Він бреше! — грабіжник крикнув. — Се зробив його пястук. Два зуби вибив мені.

— Я не хочу бути за свідка в суді, — сказав один господар і вийшов.

— І я не хочу — казали інші і пішли за приміром першого.

За господарами вийшов Сень. В хаті лишився сам грабіжник. Хвилю посидів, знайшов і сховав свої два зуби і пішов до міста.

Грабіжник завдав до суду Сеня, Сень грабіжника. Грабіжник прийшов на термін з адвокатом, Сень привів на свідків шість господарів. Всіх тих, що відривали від него грабіжника.

Як звичайно, суддя радив обом погодитися. Не хотів ні один, ні другий. Суддя переслухав свідків. Всі шість посвідчили згідно, що чули крик Сеня. Коли вскочили в хату, побачили Сеня на земли, грабіжника на нім. Ледви стягли його з Сеня. Суддя спитав грабіжника:

— Ви кажете, що то Сень бив вас. Яким способом він міг бити вас, лежачи під вами? Яким способом ви, биті, знайшлися на його хребті?

Грабіжник, котрий тоді ще був пяний, не міг пояснити, як то сталося. Він лиш повторяв:

— Побив мене, вибив зуби і ще як я лежав на земли, далі бив.

Сеня суддя спитав:

— Ти кажеш, що не бив його. Чи він сам вибив собі два зуби? Відки на лавці взялася кров?

Сень відповів:

— Тоді, коли мене звалив з ніг і падав на мене, вдарив писком об лавку. Не я винен, що хлопська лавка має твердий кант.

Суддя знов став мирити. Сеневи сказав:

— Не наставай на кару, бо хоч може справді не ти його, а він тебе побив, то він вже покараний, бо вибив собі зуби.

— Та я не наставав би на кару, як би вернув мені кошти і свідкам заплатив за робітну днину.

— Кількож ти рахуєш собі?

— Сень нарахував для себе три ґульдени, свідкам по половині, отже разом шість ґульденів.

Грабіжник ані чути не хотів про якусь угоду. Аж його адвокат паяснив йому, що суддя мусить триматися того, що скажуть свідки. Всі ті свідки, самі чесні господарі, проти нього. Суд засудить його. Будуть не лиш кошти, але ще й арешт.

Хоч як прикро було, грабіжник пішов на угоду. Заплатив Сеневи жадані ним кошти, заплатив свого адвоката.

В податковім уряді доміркувалися, як то було, бо знали, як той грабіжник допікав людям. Щоби не протягати струни і не довести до нещастя, через яке екзекуційні практики дістались би до ґазет, селу приділили іншого грабіжника.

(Кінець).

ЗНАВ БІЛЬШЕ НІЖ СТО МОВ.

—o—

Один з найславніших поліґльотів (знавців мов) був кардинал Мезофанті, що родився 1849 року. Та недавно помер у Берліні леґаційний радник Е. Кребс, який затьмарив Мезофантову славу. Кребс знав більше ніж сто мов і наріч. Син столяра з малого місточка, як семилітній хлопчик зайнявся французьким словником, який був у шкільній бібліотеці. За кілька місяців сам навчився французької мови, хоч не знав вимови. Мовні здібностц малого Еміля вповні розвинулися щойно в гімназії: латина, грецька мова, новогрецька, анґлійська, еспанська, російська, польська, турецька — то був плян шкільних літ, скромний в порівнанні з тим, що мало щойно наступати. Після ґімназії вступив Кребс на правничий факультет берлінського університету, а рівночасно записався на східній семінар, де спеціялізувався в китайській мові. Два роки вистарчило йому, щоби пізнав цю мову краще, ніж неодин образований Китаєць. Кребсові предложили становище перекладчика при німецькім посольстві в Пекіні. Він прийняв це становище, а при цьому скромно повідомляв, що „крім того" знає ще мову сирійську, етіопську, коптійську, грузинську, перську, афганську, вірменську (клясичну, східну, західну), санскритську (три діялекти) та японську. Кребс прожив у Пекіні 21 літ. Коли в 1921 році одно з китайських племен звернулося з листом до революційної влади, ніхто не розумів того листа. Щойно Кребс переклав легко це письмо. В Пекіні далі вчився ріжних мов, навчився ще манджурської, монгольської, тибетанської, корейської, сіямської, малайської та барманської мови. Колиж вибухла війна, вернувся Кребс у батьківщину та до пятьох літ навчився мови португальської, румунської, албанської, чеської, словінської, сербо-хорватської, болгарської, данської, шведської, норвеської, голяндської, мадярської, фінської, естонської, литовської та латвійської. Приватне Кребсове життя було дуже оригінальне. Спав пять годин на добу, їв майже виключно мясо, ніколи не носив капелюха. В його робітні було лиш одно крісло. Кребс усе не мав часу та все рахував на те, що гість, який мусітиме стояти, буде мусіти теж якнайскорше відійти. Жінку виганяв з кімнати голосним читанням чужомовних текстів. Раз дав їй на уродини цінну книжку: томик старих перських поезій та зараз став їй відчитувати ті поезії. Жінка просила його, щоби їй ті поезії переклав і Кребс із великим захватом переклав староперські поезії на — латинську мову.

— Наш рабін, — оповідає Мордко Бардах — як був за царських часів у Кишеневі, то тоді зробив велике чудо.

— Яке?

— Раз напали чорносотенці на його дім і хотіли уладити погром. Одначе рабін підніс лише руки вгору, тут зявився з неба ангел і полетів із рабіном на очах юрби, що саме хотіла вбити рабіна, вгору до неба й опустив його обережно поза містом на леваді.

— Я тобі не вірю! — сказав Мендель Фрідлендер.

— Не віриш мені? А бачиш, той рабін іще нині живе!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Гетьманське віче.

В неділю, дня 7 червня, відбулося в Українськім Народнім Домі гетьманське віче. Предсідатель, січовий старшина Детата, відкрив віче й покликав до слова наказного січового отамана, полковника О. Шаповала, котрий прибув з Шикаго.

Полк. Шаповал переповів історію розвалу російської імперії в 1917 році, а далі повстання української держави.

З того, що переповідав п. Шаповал про Українську Центральну Раду як перше українське революційне правительство, виднести слухачі враження, що це правили тоді Українського найбільші злочинці українського народу, дітваки, котрі називали себе соціялістами, не розуміючи, що це є соціялізм і не прочитавши ні одної серйозної книжки про соціялізм.

Центральна Рада мало чим ріжнилася, на думку п. Шаповала, від большевиків, бо валила церкву і релігію на Україні. Засідали в ній засліплені й заскорузлі анархісти, котрі не мали ніякого поняття про державний устрій, а замісць заводити порядок, балакали про соціялізм.

Народ, бачучи, що Центральна Рада завела його під дурного хату, скликав національний зізд в будинку якогось цирку. На той зізд зіхалася велика сила народу, яка обібрала генерала Павла Скоропадського гетьманом України. Його правління, це дійсне будування української держави. Та Центральна Рада разом з большевиками завалила українську державу, яку збудував Скоропадський, і самого гетьмана прогнала з України.

По тім викладі були запити в справі того, чому гетьман Скоропадський проголосив злуку України з Росією, чому українські партії бойкотували гетьмана та чому ніхто не хотів вступити до його уряду і т. д.

Питання і відповіді довели до терть, сварки і насмішок. Предсідатель був змушений припинити відповіди.

Я не входжу ближче в справу Скоропадщини, бо це є справа доволі відома. Мені тільки дивно, що є люди, котрі возяться з цею справою по Америці. Пощо витрачувати час і енергію американських Українців на такі речі? Яка користь з таких лекцій чи віч? Чи не краще нам сходитися і балакати, як себе краще в Америці зорганізувати, як ратувати нашу молодь, як повести пропаганду в українській справі, ніж балакати про такі мертві справи, як Скоропадщина. Нам треба творити життя і звертати увагу, що на наших очах зростає чи вже й виросло молоде покоління, яке не цікавиться оплюгавлюванням нашої історії. Такими вічами і лекціями не загріємо людей до роботи і не зискаємо для себе нашої молоді. Тому їх не треба.

Присутний.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Концерт в память Івана Франка.

В неділю, дня 31. травня ц. р., відбувся в Українськім Народнім Домі при укр. православній церкві концерт, присвячений памяти Ів. Франка.

В програму ввійшли: 1) Вступне слово, гр. Григорій Пастушенко. 2) Хори і декламації. 3) Музичні точки на скрипках і фортепяні. 4) Соля, дуети і квартети. 5) Реферат, який виголосив проф. університету, д-р А. Грановський про зусилля І. Франка зробити з нашої етнографічної маси українську націю з державницькою ідеольогією. Треба піднести декламації старших: п. Якимова, п-ні М. Процаєвої і п. С. Рихлія. Пописи на скрипці і фортепяні приняла публика з одушевленням. Особливо захопленими були присутні рефератом проф. університету д-ра А. Грановського, котрий влучно схарактеризував часи, в яких виступав Іван Франко, не оминаючи підчеркнути впливу М. Драгоманова на Франка. Шановний бесідник розповів про діяльність трійці (М. Драгоманів, І. Франко і М. Павлик) над культурним і політичним піднесенням нашого народу. Характеризуючи життя-буття нашого народу в 1870 — 1880 рр. на широкій Україні, згадав шановний прелегент ганебний царський указ з 1876 р., з якого цитував такі місця як: 1) Без окремого на це дозволу головної управи в справах друку не допускати привозу в границі імперії друків, ніяких книжок і брошур, виданих в українській мові; 2) Заборонити в імперії друк і видання оригінальних творів і перекладів у тійже мові, з виїмком тільки: а) історичних документів і б) творів устної словесности, одначе з тим, аби при друкованні історичних джерел заховати безумовно правопис оригіналів, а в творах красного письменства — не допускати ніяких ріжниць від загально-принятого російського правопису, та щоби дозвіл на друк творів красної літератури давати не інакше, як по розглянению рукопису в головній управі у справах друку. 3) Заборонити також ріжні сценічні вистави і відчити в українській мові, а також друк в українській мові тексту до музичних нот. Для характеристики відносин в Галичині згадував д-р Грановський про арешт Ів. Франка в липні 1877 і безтолковий процес, про який сам Франко пише слідуюче: Безтолковий процес, котрий впав на мене, як серед вулиці цегла на голову і котрий скінчився моїм засудженням, хоч у мене не було за душею і тіни того гріха, який мені закидували, був для мене страшною і тяжкою пробою. Девять місяців пробутих в тюрмі була для мене тортурою. Мене трактовано як звичайного злодія, посаджено між самих злодіїв і волоцюг, яких бувало в одній келії зі мною 14—18, перекидувано з келії до келії при безнастанних ревізіях і придирках (це бач, за те, що я „писав", себто записував на роздобутих картках паперу, з уст союзників, або і свої вірші), а кількох тижнів я просидів в такій камері, що мала тільки одно вікно, а містила 12 людей, з котрих 8 спало на тапчані, а 4 під тапчаном задля недостачі місця. З протекції, для свіжого повітря, союзники вступили мені „найліпше" місце до спання — напроти дверей, а що вікно задля задухи мусіло бути день і ніч відчинене і до дверей продувало, то я що рана будився, маючи на голові повно снігу, навіяного з вікна. Та не сама тюрма була для мене найтяжчою пробою; засуд кримінального суду, а особливо те, що я опісля застав на світі,— сто раз тяжчий і несправедливий засуд усеї суспільности, кинений на нас, страшенно болів мене. Мене викинено з „Просвіти", заборонено приходити на „Бесіду", бо д-р Шараневич (проф. унів.—Ред.) котрий пару разів побачив мене там, читаючи газети, настоював на те, щоб мені конче заказати приходити, а то він виступить з товариства (коли мені справді заказано, він таки виступив); а люде з старших, котрі хотіли мати зі мною якенебудь діло, видались зі мною тільки в секреті, що мене ще дужче принижувало." Як третій образок колишньої нашої нищети мимоходом згадує д-р Грановський процес Павлика за написання „Ребенщукової Тетяни" та його 6-місячну тюрму від 22 лютого до 22 серпня 1882 р. Змалювавши так часи, в яких доводилось працювати І. Франкови, схарактеризував прелегент велич нашого непоборимого каменяра — вічного революціонера та великого письменника европейської величі і слави, яким був І. Франко. „І ми, Українці, особливо сьогодня, яке нас так наглядно переконало про те, що невольницька стихія в нашій національній духовости зазначилась і все ще зазначується дволі яскраво при наших спробах відвигнути власну державу. — Франкове: „Геть з рабством!" — та „працюйте для народу" — це найкраща програма всеї нашої національної творчости під теперішню хвилю і ще на протяг довгих десятиліть. Коли той раб в нас, проти якого змагався наш великий Каменяр ціле своє життя, має в нас справді згинути, а повинна на його місці воскреснути людина, свідома свого „я", творець власного життя і власної долі, то і нам по святому заповітови Франка треба нині міліонами молотів гримати об камяне чоло рабської неволі і пітьми, сотвореної тепер на нашій землі чужинецькими ворогами. До праці! До світла! До волі! Беріме до боротьби за нашу волю, як ті, Франком преславно змальовані громадяне колишньої Тухольщини з їхнім Беркутом, або ті Франкові Грушатичі з твердим, смілим, бадьорим і грамотним Костем Думяком на чолі! — Життя в неволі не варте нічого, краща смерть!" — Хто хоч хвилю зазнав неволі, той зазнав гіршого від смерти!" — Ті чудові слова Франкового генія нехай стануть для нас боевими наказами в нашій боротьбі за вольну націю і державу. Словами „Не пора, не пора Москалеви й Ляхови служить, довершилась Україні кривда стара, — нам пора для України жить", — закінчив проф. д-р А. Грановський свій реферат.

По рефераті слідували дальші точки програми. На концерті зложили по 1 дол.: Т. Мамчук, С. Коцюба, П. Качмар, І. Даниляків, М. Денис, А. Процай, І. Олійник, І. Якимів, І. Лозовський, С. Рихлій, І. Коцюба, В. Проць, Д. Комар, О. Блажкевич, М. Грубрин, О. Пилатюк; по 50 цнт.: П. Кулиняк, И. Ковалів, А. Сікевич, Гр. Пастушенко, І. Шміґановський, Т. Возняк, П. Гайва, Н. Н., А. Ясенюк, М. Готрівна, В. Комар, О. Кузик, І. Тафан, М. Ковалів, О. Рихлій; І. Дяконюк 45 цнт. Зібрано на концерті $23.95, дрібними датками $2.80, разом $26.75, які переслано до Обєднання на Рідний Край з призначенням для інвалідів.

Кінцеву промову виголосив гр. С. Коцюба, котрий підніс між іншим таке: Сьогодня ми святкуємо свято в честь памяти І. Франка. Ідея І. Франка це безкомпромісова боротьба з усіми ворогами українського народу, це протест проти всіх окупантів, це смерть всякій угоді з нашими ворогами, це протест проти таких провідників — угодовців як епископ Хомишин, чи ті з групи УНД-а, котрі вмовляють в народ льояльність супроти Польщі. Така робота є зрадницькою. Вона є протиставленням тим ідеям, які проповідав Іван Франко. Його твори це лік на нашу політичну безхребетність, це джерело життєвої сили українського народа.

Потім відспівано „Ще не вмерла", а присутні розійшлися в боєвім настрою і з сьвірою в остаточну побіду Франкової правди. Треба додати, що на святі бачили ми найсвідомішу частину міннеапольскої української громади.

Микола Грубрин.

На будові працюють два мулярі. Починається такий ділоґ:

— Дмитре, ти бачиш муху?
— Яку муху?
— Та он там тую муху.
— Я нічого не бачу.
— Пане господар! — відзивається перший муляр — ми вже кінчаємо нині роботу, бо вже не можемо далі працювати — вже нічого не бачимо.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

Пацифікація і розвязання адміністрафійною владою українських товариств в пов. Зборів.

Дня 8. IX. м. р., в год. пів до 12 в ночи, невідомі справники приїхали на конях до села Манаєва. Підложили бомбу під домівку читальні „Просвіта". Наступила експльозія і знищила середину дому; шкода коло $200.

Опричники, вертаючи, по дорозі стрінули двох селян: один був Поляк, другий Українець. Застрілили Українця, а Поляка лишили. Забитий звется Василь Тростянецький. Оставший Поляк не хоче до нині сказати, хто були ті розбишаки.

Дня 30 жовтня м. р. прийшов до Манаєва відділ поліції, зложений з чотирох сумежних постерунків. Удались до Стефана Лисого, кандидата на посла, голови Повіт. Управи і діяльного члена всіх товариств в Манаєві. По дорозі стрінули сина С. Лисого, 8-літного Ярослава. Перевели ревізію шкільних книжок, потім постерунковий Соколовський ударив його в голову, хлопець упав на землю і так бив палкою; решта поліції приглядались спокійно варварському ділу. Відтак напали на хутір Лисого. Була лиш сама жінка вдома з малими дітьми. Розкрили стіжки збіжа, копці з бараболями, в коморі, де були злежені рами штучної вощини, поломали 120 рам. Бочку меду, живність для пчіл, хліб, муку й інші річи поницили. Зробили тут знова шкоди на $300 і пішли в село. (Усі активні громадяни скрилися в лісі, остались вдома жінки і діти). В селі порозкривали будинки і побили наших людей.

Побито: Петра Яркова, Яська Темракевича, Кіндрата Крупського, Дмитра Лебедя, Гринька Лебедя, Михайлину Кецко, Катерину Кецко, Федька Кецко, Петра Будника.

Дали наказ, щоби всі жінки зносили на призначене місце кури, яйця, масло. Від кооперативи забрали ковбаси, солонину, цукор, каву, 30 кіп яєць і 8 зл. готівкою.

Вечором уладили собі великий баль і так скінчилась пацифікація.

Перед виборами постерунковий Соколовський носив картка № 1 до кождого громадянина, роздавав і говорив, що хто буде голосувати на одинку, того не буде писати на поліційні кари. Мимо того вибори випали добре до сойму: ч. 11 — 466 голосів, ч. 1 — 57, ч. 23 — 37 голосів; до сенату ч. 11 — 266, ч. 1 — 46 голосів.

Розвязано: Читальню „Просвіти" в Розгадові, читальню „Просвіти" в Ярославичах, читальню „Просвіти" в Перепільниках, Товариство Сокіл в Кабарівцях, Тов. Сокіл в Махнівцях і Товариство Луг в Ярчівцях, Метеневі, Волчківцях, Тустогловах, Розгадові, Поморянах, Озірній, Ярославичах, Підгайчиках.

XX З.

Манаїв, повіт Зборів.

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ І ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

(3)

Заприсяження, складене Гетьманом Павлом Скоропадським, звучить (наводжу дослівно для читачів, яким наш Статут невідомий):

„Приймаю свідомо Статут і Регламент УСХД і кладучи під ними мій власний підпис, стверджую цим урочисто, що цей Статут і Регламент, у всіх своїх пунктах, вповні відповідають мойому власному духові і моїй власній волі. І в знак мого власного продуманого та непорушного рішення взяти на себе всю відповідальність і всі обовязки, які несуть супроти Рідної Української Землі, супроти Української Нації та Української Держави, супроти свого хліборобського класу та супроти самих себе Присяжні співробітники УСХД, я, Павло Скоропадський, вступаючи до Ради Присяжних, своєю честю і честю попередніх поколінь, що полягли в обороні своєї Рідної Землі і в обороні своєї Незалежної та Суверенної Держави — заприсягаюсь, що:

1) Буду вірно і до кінця мого життя служити ідеї Української Трудової Монархії, побудованої на співпраці і співдружности автономних і самозорганізованих українських класів і українських Земель, обєднаних в одну Націю і в одну Державу принципом національної та державної єдности, персоніфікованої в Особі невибираного і дідичного Гетьмана Всеї України та Великого Князя Всея Малия Руси, бо тільки така форма державности в стані забезпечити незалежність і суверенність Української Держави та оберегти честь, достойність і національні права всіх громадян Української Землі од чужинецьких впливів та від рабської залежности од чужинців.

2) Буду проводити цю ідею в життя в рядах організації УСХД, віддаючи їй всі мої сили та збільшуючи їх почуттям єдности і братерства, спільної ідеї та спільної праці. Для дого буду дисциплиновано виконувати всі постанови УСХД, поступаючись, коли він того вимагатиме, моїми особистими інтересами. Буду все і скрізь піддержувати і змiцняти його авторитет, ставлячи перш за все суворі вимоги в виконанню своїх обовязків до самого себе, а також вимагаючи від інших співробітників якнайпильнішого виконування принятих ними на себе обовязків. Буду працювати над змiцненням нашої внутрішньої єдности через взаємну пошану, братерську любов, чесні і прості взаємовідносини і піддержування рівности авторитету.

3) Буду поборювати всякі чужі форми державности на Україні, як не відповідаючі потребі ладу і спокою для моєї Рідної Української Землі, як принижуючі честь і достойність Української Нації; як виховуючі серед нас почуття погорди до самих себе, почуття власної нижчости супроти чужинців та нашої нездатности до незалежного життя і як підпоюючі нас до до взаємного винищування себе во імя інтересів чужих націй і чужих держав; і буду боротись зі всякими внутрішніми руїнницькими течіями, що деморалізують нас систематичним розвалом релігії, моральности, національної самоповаги і національної єдности та, ослаблюючи таким чином нашу внутрішню силу, ведуть нас свідомо або несвідомо під панування чужих націй, чужих інтересів та чужих держав.

4) Не буду ні тепер, ні до кінця мого життя належати до яких би то не було політичних партій та вживати партійної політики до осягнення моїх персональних цілей і не буду без згоди Ради Присяжних брати участи в яких би то не було тайних та явних товариствах, братствах і організаціях, і це мое добровільне Заприсяження, моїм власноручним підписом скріплене, буду мати право замінити тільки Присягою всенародньою, зложеною в Українській Столиці Гетьманові Всеї України і Великому Князю Всея Малия Руси, проголошеному по збудованню суверенної незалежної Української Трудової Монархії".

Павло Скоропадський, 6 листопаду 1921 р. Ванзеї.

IV.

Я вірив тоді в політичну чесність п. Павла Скоропадського і вірив, що, як події 1918 р., так і те, що творилось тоді на еміграції, **научили його в решті решт розуму.** Тому з цілим завзяттям, з яким все своє життя робив і роблю те, в що вірю, взявся я за працю — з одного боку над продовжуванням формулювання нашої ідеольоґії, а з другого — **над відновленням авторитету Гетьмана і сотворення леґенди Роду Скоропадських.** Така легенда була необхідна для осягнення двох цілей: 1) **виховання неї самого Гетьмана,** 2) **підготовлення громадянства для май бутнього сприйняття династії** і **авторитету**. Наскільки не удалось мені перше — свідчить дальше поведення п. Скоропадського; наскільки удалось друге — нехай свідоцтвом буде те, яке було відношення українського громадянства до гетьманської ідеї і до Гетьмана десять літ тому і яке воно тепер.

Доки п. Скоропадський бачив, що він завдяки моїй і всіх нас праці в очах українського громадянства обілюється, становище його супроти взятих на себе зобовязань було льояльне. Воно почало мінятись вміру зросту його авторитету, що йшов паралельно з поширенням нашої ідеї і ростом нашої організації. **Чим певнішим став почувати себе п. Скоропадський, тим більшу виявляв він охоту забувати** про те, кому і чому завдячує він оцю певність. **Першим проявом нельояльности були його виступи проти членів Ради Присяжних** і проти Ради Присяжних як установи. „Характеристика членів Ради Присяжних" — це був невідмінний перший пункт на його пропамятних записках, на основі яких при наших побаченнях велись розмови зі мною. „Невже ви не бачите, Вячеславе Казимировичу, повторяв він мені цілими роками, що все це **в порівнанні з вами пігмеї?** Я розумію, що нам треба керуючого органу, але невже може бути оця Рада Присяжних? Зрештою для діла треба перше всього **грошей**, а гроші можу добути тільки я". Моєї сталої відповіді, що „буде дружина, буде злато", що вага в першій, а не в другій, **і що Рада Присяжних, це одинока вітка, на якій сидить він і ціле його майбутне гетьманство** — він і досі не зрозумів. Зрозумів натомісць, що я Раду Присяжних буду боронити до останка, бо бачу в ній одиноку правну установу, яка його, Гетьмана, силою своєї єдности і Заприсяження, може держати в руках і тим захистити нашу ідею і наш рух від усіх нещасть персональної акції п. Скоропадського. Зрозумівши це, він змінив свою тактику. Замісць підюджувати мене проти Ради Присяжних, він почав бунтувати Раду Присяжних проти мене. Останнє йому вдалось.

Почав він з найбільшого в Раді Присяжних опозиціоніста — п. Сергія Шемета. Взявши його до себе на свою приватну службу, він з людини, що не хотіла підписати Заприсяження, доки такого самого Заприсяження не підпише Скоропадський, зробив свого першого помічника для того, щоби цього Заприсяження позбутися.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

з річного засідання головного уряду У. Н. Союза, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(35)

Дискусія над звітом гол. касіера Василя Левчика.

О. д-р В. Клодницький інтерпелює в справі льокацій готівки в банках. Інформується, з якими трудношами для касіера було би перенесенне части готівки з місцевости його замешкання і твердить, що з огляду скрутну ситуацію банків готівка в тих банках повинна бути конче і як найскорше зредукована й до менших сум, як статут означує, а надвишку перенести до інших банків: у Ню Йорку, Ньюарку, Джерзи Сіти або й подальших міст.

Александер Питляр хоче інформацій щодо замкненого банку в Елізабет. Коли й чому там були зложені гроші Союза та яка сума грошей організації в тім банку є страчена.

Теодор Михальчук питає, яким чином в декотрих банках виказується інвестовані більші суми, ніж статут означує, як це слушно контрольор о. д-р Клодницький підносить. Які гарантії має касіер, інвестуючи в банку гроші і наскільки він сам за них гарантує.

Гол. касіер Василь Левчик відповідає:

На інтерпеляцію в справі льокацій готівки по банках я погоджуюся з тим, що вже в тій справі сказав гол. фін. секретар. Факт, що мені ставиться ту саму інтерпеляцію, що й гол. фін. секретареви, з приданням запиту, з якими трудношами було би получене перенесенне готівки до банків в інших місцевостях, змушує мене сказати дещо більше в тій справі. Обовязки касіера (статут § 98) опирається на тім, що він відбирає, переховує і щоденно депозитує в банку на імя Союза всі гроші, зібрані гол. фін. секретарем. Це він має робити попри свої приватні щоденні заняття і заробітки за винагородою $50 місячно. Так було колись, як Союз мав кільканацять тисяч маєтку і так є тепер з міліоновим оборотом. Як головним касіером був член організації, мешкаючий у Шамокин, Па., чи в якій іншій місцевости, банкові трансакції мусілося переводити через банки тих місцевостей, а тому, що, як теперішний касіер, я мешкаю в Елізабет, Н. Дж., то ті трансакції, згідно зі статутом, переводиться в місцевости мого замешкання. Тесаме робиться в усіх інших інституціях, які полягають на касієрах, мешкаючих поза осідком інституції. Так практикується в нашій організації від самих початків заснування. І якби не теперішна фінансова кріза, тай небувала загроза банковим депозитам, то може ще довго ніхто не звертав би уваги на якінебудь трудношці. Я сам до сього часу ніяких трудношів не запримічував.

Відповідаючи прямо на запит про трудношці для касіера з перенесенням готівки до позамісцевих банків, скажу хіба те, що ця трудність полягає в тім, що наш статут не передвиджує і не вимагає від касіера нічого іншого, як те, що робиться, тай нам годі домагатися, щоби касіер робив більше, ніж статут приписує, і як він обовязався, а саме, щоби працювати для організації стало в головній канцелярії так, як, приміром, секретарі, тай возився щоденно до інших банків і по інших місцевостях. Того не можна від касіера домагатися, а ще менше домагатися, без попередної зміни статута.

Щодо гарантії банків на зложені депозити, то це залежить від репутації фірми і від солідної та чесної господарки, і на тім треба вміти визнаватися. Гарантії в формі якогось документу чи бонду банки не видають, і хто не має довіря до якогось банку, то він у тім банку депозитів не робить. Не на місці було би твердити, що кождий банк тільки до суми сорок тисяч може бути добрим і певним, бо в старих великих банках можна безпечно вложити значно вищу суму. Силу банку пізнається по закладовім капіталі і резерві супроти депозитів, як також по інвестиціях і їх можности скорого ліквідовання.

Касіер не носить Союзових грошей до такого банку, до якого йому захочеться, а тільки до того банку, зглядно банків, які Екзекутивний Комітет відповідною резолюцією призначить. Щож до вибирання грошей з банків або переношення їх з одного банку до другого, це також регулює ухвалами Екзекутивний Комітет, згідно зі статутом організації. Банкових депозитів не отвиралося в приватних банках, але всі депозити, які я робив, були і є під стейтовою, а то й під федеральною контролею. Я вірю, що всі банки, остаючі під такою контролею, є добрі. В теперішні часи ми бачимо, що багато банків в ріжних місцевостях закриваються, і то не через злу господарку тай з вини управляючих, але прямо задля фінансової крізи, задля недостачі підручної готівки, задля більших вибирань вкладок.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє місцевих і позамісцевих своїх членів, щоби обовязково прибули на піврічний мітінг в неділю, 21 червня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній на Вест Раєи Евеню 526. Не явившийся член буде караний після статута. Нових членів будемо принимати без вступного. Довгуючі члени, коли не являться на мітінг, будуть суспендовані. Буде справоздання за пів року і другі важні справи. — М. Терлецький, предс.; Ілія Стрільбицький, кас.; Теодор Нановський, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в годині2-ій пополудни, в гали церковній, 1915 Роселл ул. Кождий член обовязаний прийти на мітінг, бо маємо важні справи до рішення, а контроля здасть своє справоздання за шість місяців. Члени довгуючі мають запатити свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде рішення щодо нової фани. Не явившийся член платить кару після ухвали 1 дол. — Василь Ясь, предс.; Андрій Кравець, кас.; Теодор Сенедяк, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Відділ 179 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в трету неділю по першім, 21 червня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх довгуючих членів прийти на мітінг і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не прибувший член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Бартіш, предс.; М. Кільчицький, кас.; В. Голдак, фін. секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в год. 2-гій попол.; в Італійській Гали, при 12-тій вул. Проситься всіх членів і члениць прийти на час, щоби полагодити всі важні справи. — Іван Ярема, предс.; Дм. Стецків, кас.; Федор Кузенко, секр.

КАНЗАС СІТИ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться 21 червня взвичайній гали. Присутність кождого члена є конечна, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Федишин, предс.; В. Кондрук, кас.; Д. Яремко, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Уряд Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що піврічний мітінг має відбутися 21 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній, 12205 Савт Парнел Евеня. На сей мітінг має явитись кождий член, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за бмісяців. Будемо принимати нових членів після ухвали, тому кождий член повинен приєднати хоч одного нового члена. Не явившийся член підлягає карі після ухвали. Коли член не заплатить за один місяць і не повідомить секретаря, буде суспендований. — Т. Карплюк, предс.; Г. Бутовський, секр.; П. оБрич, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, подає до відома усім своїм членам, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, точно в годині 12.30 пополудни, в гали парафіяльній при Кліперт і Едвард ул. Взивається усіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт фінансовий за минулого пів року. Заявляється, що звичай плачення за членів кінчиться з цим місяцем, бо нема чим дальше платити. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза і приєднувати нових членів. — П. Пошивак, предс.; В. Бартош, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, від. 355, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться 21 червня, в годині 1-ій пополудни, в гали під ч. 526 Вірджінія Стр. Отже проситься всіх членів і члениць прибути на сей мітінг, бо будуть важні справи до полагодження. Не явившийся член або членица підпадає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — С. Юркевич, секр.; П. Запко, предс.; Д. Колеґа, кас.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 114, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться 21 червня, в годині 3-тій пополудни, там де звичайно. Контр. комісія здасть справоздание з діловодства. Проситься всіх членів явитися на мітінг на означений час. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван /аБйдюк, предс.; Н. Гінько, кас.; Т. Сенчук, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, де все відбуваються. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг. Член, котрий з важної причини не може явитись на мітінг, має доручити свою вкладку до 6 день по мітінгу. Члени, котрі не зложать своїх вкладок до означеного часу, будуть суспендовані. Вкладки до У. Н. Союза будуть вислані 26 або 27 червня. — Микола Скрелик, предс.; Іван Гіль, кас.; Дмитро Колачко, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в Укр. Нар. Домі, в годині 2-ій пополудни. Обовязком є всіх членів прибути на піврічний мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані без ріжниці, хтоб се не був. — М. Земледух.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє усіх своїх членів, що засідання місячне відбудеться в суботу, 20 червня, в годині 6.30 ввечір. Кождий член обовязаний явитись, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член підлягає карі 1 дол. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх хвкладок, будуть суспендовані. — Н. еБрезовець, секр.

ДОНОРА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 232, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в годині 1.30 пополудни, в гали литовській. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівнати свої вкладки та вислухати справоздання за 6 місяців. Нових членів будемо принимати без вступного, тому проситься членів привести кандидатів. Не явившийся на сей мітінг член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — К. Кінько, предс.; М. Ріпка, кас., І. Пандрак, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній, 185 Абел і Вашингтон ул. Буде справоздання урядників і контр. комісії за пів року. Не явившийся член чи урядник заплатить кару. — Мих. Філяс, предс.; А. Цепко, кас.; П. Славич, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що піврічний мітінг відбудеться 21 червня в годині 2-ій пополудни, в гали українській, 803 Фронт ул. На тім мітунгу будуть важні справи до полагодження. Контрольна комісія і урядники здадуть справоздання за пів року діловодства. Члени довгуючі нехай прийдуть і вирівнають свої довги, бо в противнім разі будуть виключені з організації. Будемо принимати нових членів без вступногоц Не явившіся на тім мітінгу члени будуть карані після статута. — Стефан Салаш, предс.; Микола Михайлишин, кас.; Мих. Гуцайлюк, секр.

АЛИКРІПА, ПА. Отсим повідомляється всіх членів Бр. св. О. Николая, від. 120, що піврічний мітінг відбудеться 21-го червня, точно в годині 1-ій пополудни. Всі місцеві і позамісцеві члени обовязані явитись на мітінг. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. На мітінгу буде справоздання за пів року. Родичі, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впишуть на тім мітінгу. Не явившийся член буде караний після статута. — Михайло Бац, фін. секр.

ҐРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в годині 2-ій пополудни ,в гали церковній. Обовязком є кождого члена прийти на сей мітінг, бо буде піврічне справоздание і важні справи до полагодження. — Дм. Вусатий, пр.; Ст. Ковальчук, секр.; Юрій Кольба, кас.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 90, буде мати піврічний мітінг 21 червня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Повинністю всіх місцевих і позамісцевих членів є прибути на сей мітінг і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Мирон Комарницький, предс.; Іван Надич, кас.; Іван Лупацій, секр.

СТАМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Мих., від. 350, повідомляє членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 21 червня, в годині 5-тій ввечір, в гали церковній, 135 Грінвіч Еве. Повинністю є кождого члена прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — С. Корівчак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, подає до відома всім своїм членицям, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в гали церковній, зараз по богослуженню. Члени довгуючі мають вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Марія Розуміло, предс.; Марія Тулай, секр.; Ева Лялюк, скарб.

САЙР, ПА. Піврічний мітінг відділу 236 в Сейр, Па., відбудеться в гали церковній, в суботу, 20 червня, в годині 7-ій ввечір. Всі члени мають явитися на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся на мітінг буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Мих. Ковалевич, секр.

МАГАНОЙ СІТИ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 305, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21-го червня, в годині 12-тій в полудне, в галі вparoхіяльній. Взивається всіх членів явитись на зборах і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени, коли не являться особисто на мітінгу, будуть суспендовані. Буде справоздання контролі і інші важні справи. — Іван Годованець, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться 21 червня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, 47 Гови Еве. Кождий член і членица місцеві і з поблизьких околиць мають обовязково явитися на збори, бо є важні справи до полагодження, а також буде справоздание контр. комісії і секретаря за пів року. Не явившійся член або членица на збори буде караний після статута, а довгуючі члени будуть суспендовані. — В. Сметана, предс.; І. Долинський, кас.; М. Табачук, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відділу 288 подає до відома всім членам, що піврічний мітінг відбудеться 21 червня, точно в годині 1-ій пополудни, в гали українській на Карбон і Трета вул. Кождий член повинен явитись на тім мітінгу, бо буде справоздание урядників за 6 місяців і другі справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо щоб потому не нарікали на секретаря, коли будуть суспендовані. — Іван Малицький, секр.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(45)

В той час Тарзан уже був переконаний, що його син загинув, бо дикуни йому оповідали про дитину, яка похована в їх селищу, що мертвою лишалася тут після того, як її матір силою забрали Роков та його банда. Хоч серце його охопила страшенна журба, що здається готова була розсадити те серце, він затис зуби й рішив ще рішучіше переслідувати Рокова, щоб коли не вратувати ту білу жінку, що в полоні у нього, то бодай помститися на тім харцизі.

Скоро він прийшов туди, де був табор Рокова. Та тут Тарзан вже нікого не застав. Рокова знайшли скрівавленого після того, як Джейні втікла з його намету. Коли він прийшов до свідомости й дізнався, що Джейні втікла, обуренню його не було меж. Він збожеволів зі злости й поки його схопили та заспокоїли, він застрілив кілька членів своєї банди. Роков усіх кляв за те, що вони дали можність втекти жертві з його рук.

Наспіло повідомлення від дикунів, що недалеко появився білий силач, який очевидно шукає Рокова та його банду. Той силач убивав кождого, хто лише задумував йому противитися, або не давав інформацій, про які він питав. Це викликало великий страх посеред дикунів, які вже почали вважати цього велетня якимсь злим духом в образі людини, що опинився в їх джунглях. Дикуни, які були з Роковим, в страху повтікали в глибину джунглів. Білі бандити лишилися самі.

Поспішно вони зібрали свої намети й захопили все, що могли з собою забрати, й постаралися також укритися в джунглях, затираючи за собою всі сліди. Тарзан надибав багаття, яке вони тут розклали й по ще теплому попелі переконався, що тут недавнó були ті, котрі розложили цей вогонь. Для вправного ока Тарзана не важко було простідити, куди втік Роков. Сам Роков не сподівався в новому таборі, що перед ним скоро зявиться великанська постать білої людини.